

Aquascaping: Theorie en praktijk

Oogstrelende aquaria. Hoe krijgen ze het voor elkaar? Waar zit nu het geheim? Heeft u ook de neiging om na het zien van een schitterende aquarium ook Uw aquarium te veranderen? Maar weet U niet hoe? Lees dan snel verder en leer de basisprincipes zodat U snel aan de slag kan!

De basis : theorie en geheimen

Allereerst is natuurlijk van belang om plantengroei goed onder controle te hebben. Dit vormt de basis om onbezorgd te kunnen spelen met planten, stenen en hout. Maar voordat we zover zijn, dienen we eerst wat inzicht te krijgen in basisregels en ontrafelen daarom enkele geheimen die de te maken hebben met succesvol aquascapen! Geheim 1 : 0,618 of 1,618 regel, de onbewuste sturing Iedereen heeft wel eens meegemaakt dat bij het plaatsen van meubels of een kast we vaak zeggen “iets meer naar links of rechts, dat staat beter”. Vreemd eigenlijk, want we kunnen dit niet rationeel verklaren maar onbewust worden we gestuurd om dit mooier te vinden. Dit komt omdat het menselijk oog gevoelig is voor de zogenaamde 0,618-regel. Dit getal is niet zomaar een getal: het is een soort ijzeren wet van de natuur. Heel veel natuurlijke elementen zijn opgebouwd met dit “verhoudingsgetal”. Een vaak genoemd voorbeeld is het slakkenhuis: de breedte van de rondingen wordt steeds 1,618 groter. Ook de menselijke vingerkootjes zijn steeds ongeveer 1,618 groter. Fotografen maken zelfs gebruik van deze regel en noemen het ook wel de ‘1/3 – 2/3 regel’ om aan te geven waar een sterk punt in het landschap het beste geplaatst kan worden op de foto.

Foto : slakkenhuis met 1,618 lijnen

Toepassing op het aquarium: sterke punten en snijlijnen theorie

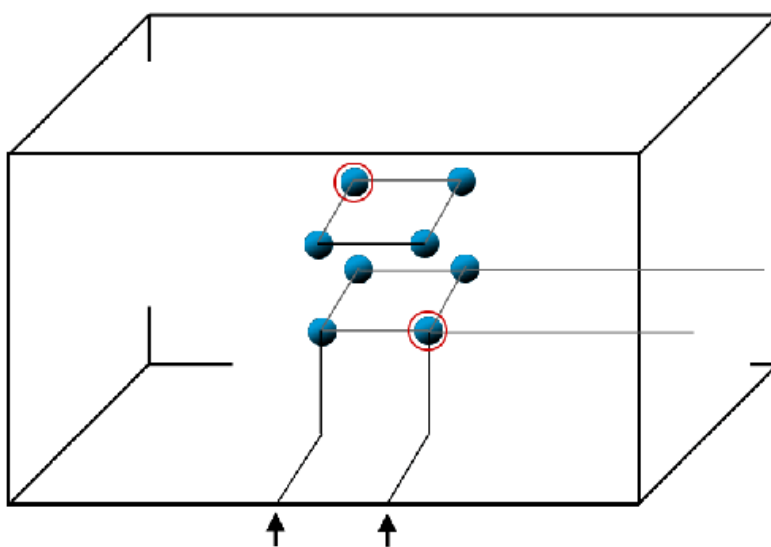
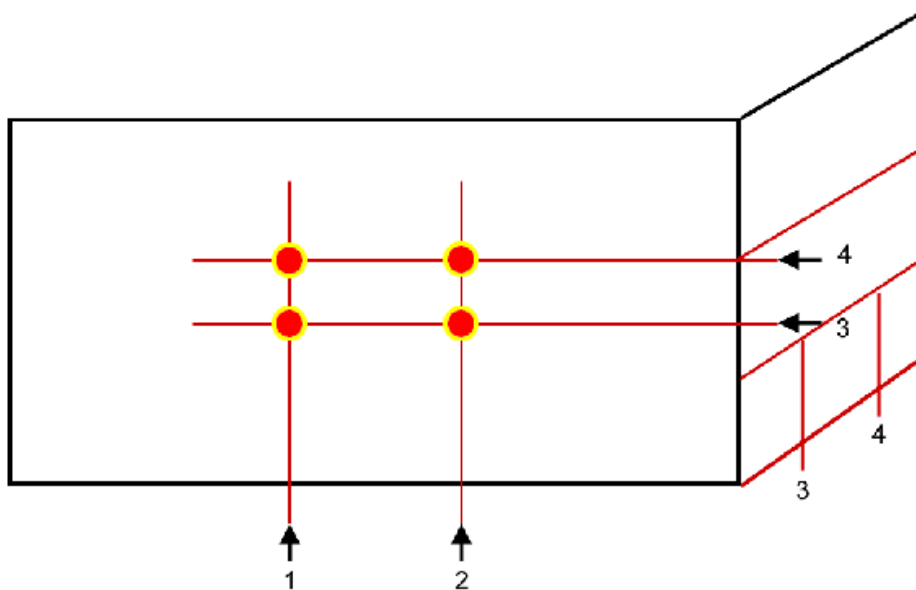
Nu we weten dat dit getal zo belangrijk is, gaan we het toepassen op de indeling van het aquarium. Dit getal gaat de basis vormen van onze inrichting en vormt **ALTIJD** de leidraad als we het even niet weten! Om optimaal gebruik te maken van deze regel, is het van belang om het aquarium als een 3-dimensionaal object te zien. Als we zowel de voorkant als de zijkant intekenen met 0,618-punten en daarop lijnen trekken, dan ontstaan er 4 snijpunten die de zogenaamde sterke punten vormen. Het volgende rekenvoorbeeld scheidt wat duidelijkheid, zie foto 1 en 2:

Foto 1 en 2: Tekening van een aquarium van 120x60x60cm met snijlijnen en sterke punten.

Rekenvoorbeeld 120x60x60:

Voorkant: $120 \times 0,618 = 74\text{cm}$ (2) en $120 - 74 = 46\text{cm}$ (1)

Zijkant: $60 \times 0,618 = 37\text{cm}$ (4) en $60 - 37 = 23\text{cm}$ (3)

Rode cirkel = belangrijk snijpunt. En in totaal 8 snijpunten aangegeven als blauwe bolletjes.

Zowel van boven als van de zij- en voorkant zien wij nu snijpunten: Deze snijpunten vormen de sterke punten waar ons oog gevoelig voor is en vormt de richtlijn voor plaats en hoogte van zogenaamde sterke objecten zoals steen, hout of een grote solitaire plant.

Nu zien we weliswaar 8 snijpunten in totaal, maar meestal gebruiken we er maar 2. In het voorbeeld (zie hierboven foto2) staan 2 rode cirkels die aangeven welke punten vaak gebruikt worden. Ook is het niet vreemd om slechts 1 sterk punt te gebruiken zodat er een soort eenheid ontstaat tussen vol en leeg: steen en hout op een sterk punt versus lage beplanting. De snijlijnen geven ook meteen aan welke hoogte ideaal is voor een plantengroep.

Geheim 2: Het leiden van het oog & praktijkvoorbeeld snijpunten en snijlijnen

Het menselijk oog heeft de neiging om onbewust langs sterke lijnen te kijken. We volgen als het ware een stuk tak en kijken verder naar achteren via die lijnen. Welbekend is de term 'zichtlijnen' in de architectuur of tuinontwerpen. Die kunnen we dus ook in het klein aanbrengen in ons ontwerp om het menselijk oog naar het sterke punt te leiden (zie foto hieronder).

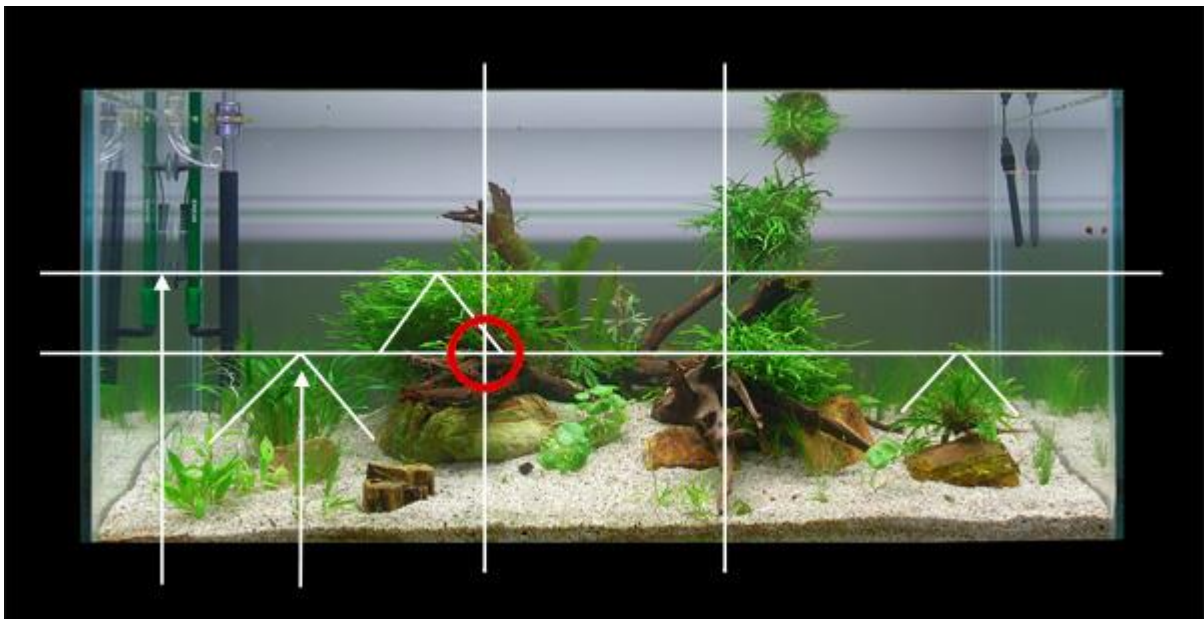

Foto 3: leiden van het oog langs een tak naar een sterk punt. Let op het 0,618 frame wat al qua hoogte goed gevolgd wordt. Rode cirkel= sterk punt voor het oog.

Geheim 3 : Het kiezen van stenen en hout

De aquaria van Tashiki Amano kent iedereen wel. Bijzonder knap in elkaar gezet en vaak volgt hij de leer van het Zenboeddhisme bij het inrichten. De mini-onderwaterlandschappen volgen regels om evenwicht te bewaren. Enkele belangrijke richtlijnen zijn:

- evenwicht: na een rotspartij (=vol) volgt lege ruimte (=leeg)
- oneven nummers: 3 of 5 stenen bij elkaar
- natuurlijke groei planten

Een zorgvuldige keuze van stenen is erg belangrijk om eenheid te krijgen. Gebruik daarom altijd stenen van dezelfde steensoort zodat vorm en kleur bij elkaar passen en een (rustige) eenheid kunnen vormen. Bij hout geldt eigenlijk de vuistregel: minder is meer. Enkele juist geplaatste takken kunnen meer toevoegen dan een hele takkenbos die alle aandacht opeist. Probeer dan ook om fijn hout te gebruiken en niet één dikke stam.

Vooraf het mengen van stenen en hout kan voor moeilijkheden zorgen omdat het niet gemakkelijk is om stenen en hout in balans te brengen. Vaak is het een hele puzzel om de juiste stukken bij elkaar te zetten en het vergt veel tijd. Om ervaring te krijgen en plezier te houden is het wellicht beter om een keuze te maken tussen het gebruik van steen of hout.

Indien u geen ervaring heeft met aquascapen, pas dan op voor het volgende:

- Gebruik niet al te grote stenen
- Vermijd grote stukken hout
- Vermijd het gebruik van stenen en hout op één plek
- Gebruik relatief gemakkelijke planten
- Als de ene plantensoort het niet wil doen en de anderen weer wel: verwijder deze soort en ga niet eindeloos sleutelen om dat goed te krijgen. Er is altijd wel een plant die om onbekende reden het niet goed wil doen.
- Verzorg het aquarium regelmatig en nauwgezet: verversing van water, schone ruiten, verwijder dode of lelijke bladeren, geen algen, enzovoort. Dit vormt zeker mede de basis voor een prachtig aquarium!

Geheim 4 : droogoefenen

Hebben we een leuke verzameling interessante stenen of hout gevonden, dan is het aan te bevelen om een tafel te nemen en daarop de 0,618-lijnen te tekenen [foto 4]. Zo krijgen we een duidelijk beeld waar wat kan liggen en hoe het zich onderling verhoudt in het aquarium. Het beste is om van een paar opstellingen digitale foto's te maken die je kunt bekijken. Zo raak je een ideale opstellingsmogelijkheid niet kwijt en kan je goed vergelijken. Na de definitieve keuze is het zaak om de objecten voor te bereiden. Hout wordt verankerd om drijven te voorkomen [foto 5] en stenen worden schoongemaakt.

- Foto 4: droog oefenen op een tafel, met snijlijnen.

Foto 5: verankeren van planten en hout. Er is een gat geboord door de steen en deze steen is vervolgens aan de onderkant vastgeschroefd aan het hout. Met wat nylondraad worden planten vastgemaakt aan het hout.

Geheim 5 : kijken naar anderen

Probeer altijd te leren van prachtig ingerichte aquaria. Zoek de sterke punten op, probeer snijlijnen te ontdekken en probeer te begrijpen waarom iets mooi overkomt. Let vooral op details: is er een mooie combinatie hout-steen-plant gebruikt? Als eenmaal de basis staat met behulp van de regels, dan worden de details steeds belangrijker. Kijk maar eens naar foto 6, waarbij zelfs de details geperfectioneerd zijn.

- Foto 6: details zijn ook belangrijk.

Vissen in een aquascape

In dit artikel wordt de nadruk gelegd op inrichting en niet op vissen of andere dieren. In de zogenaamde aquascapes worden vissen vaak gezien als extra toegevoegde waarde om het esthetisch element (het prachtig ingericht aquarium) te complementeren. Dit wil helemaal niet zeggen dat ze niet interessant zouden zijn en puur gekozen worden om de kleur, maar een bonte verzameling wordt wel vermeden. En natuurlijk kan je het ook omdraaien en een schitterende inrichting ontwerpen rond de voor jouw interessante vissen of andere dieren !

Praktijkvoorbeeld : winnaar AGA 2005

Theorie is altijd leuk, maar de praktijk is de belangrijkste leermeester. Een prachtig voorbeeld is de ontwikkeling van de uiteindelijke winnaar van de aquascaping-wedstrijd van de Aquatic Gardeners Association (AGA) in 2005. Zeker omdat het in het begin gewoon een alledaags aquarium was. De volgende reeks beelden laat chronologisch de ontwikkeling van het aquarium zien.

1. De winnaar van de AGA 2005, was in het begin helemaal niet zo'n mooi aquarium. Gewoon, een aquarium met wat hout en stenen. Let op dat er een (te) grof stuk hout is gebruikt. Natuurlijk waren er ideeën om het beter in te richten, maar er werd nog gezocht naar de juiste stukken hout en stenen. Dit geeft wel aan dat zelfs bij professionals het ook wel eens aan goed materiaal ontbreekt en dat ook zij moeite moeten doen om de juiste stukken te vinden.

2. Na het vinden van de juiste stenen en hout (in circa 2 maanden !), werd het tijd om het aquarium anders te gaan inrichten. Let goed op: het gebruik van hout en stenen wordt niet overdreven. Dunne takken en rustige stenen vormen de basis.

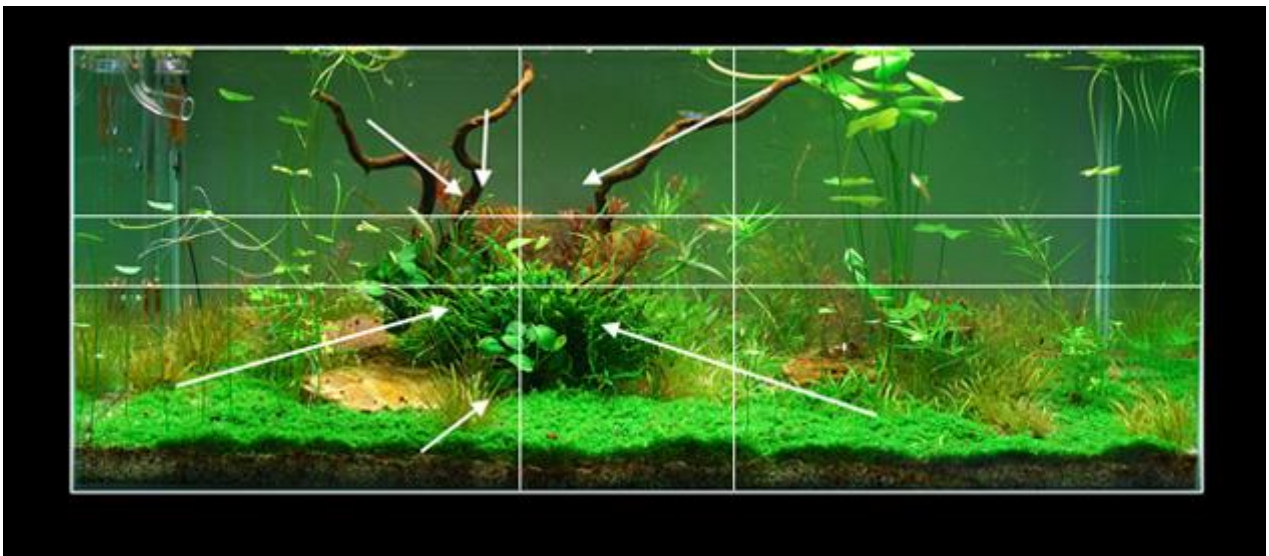
3. Er is besloten om het hout in het midden te zetten met een aantal planten eromheen. De stenen zijn ook al gelegd.

4. Goede plantengroei.

5. De planten groeien prima, maar toch mist er wat. Besloten wordt om de basisregels (0,618) te volgen en het hout met planten op de sterke lijnen te zetten. Het zogenaamde planteneiland met hout wordt daarom een stukje naar links geschoven.

6. In deze foto is nu goed te zien dat de regels gevolgd worden en het 'gevoel' is beter bij deze plaatsing. Let ook op de hoogte van de planten: die volgen de snijlijnen.

7. Het aquarium rijpt steeds verder en besloten wordt om van de regels iets af te wijken. Inderdaad zou theoretisch de groene lotus lager gehouden moeten worden. Maar juist deze afwijking geeft de inrichting net het beetje extra spanning dat het tot een uniek geheel maakt.

8. Het aquarium is gesnoeid en er wordt afgewacht met het maken van de laatste foto voor de AGA wedstrijd totdat de planten de oppervlakte ongeveer hebben bereikt en vol op kleur zijn.

9. Het aquarium is bijna klaar voor de foto. Voor de echte foto zullen de filterbuizen (doorzichtig links) tijdelijk verwijderd worden.

10. Eindresultaat: foto ingestuurd AGA 2005, front view.